

Перелік запитань, пропозицій (зауважень), що були оголошені під час громадських слухань, а також відомості про врахування або відхилення пропозицій (зауважень)
м. Енергодар, 30 серпня 2016 року

Білицький В.І. – голова К-Дніпровського районного відділення громадського руху «за права жителів населених пунктів зони спостереження ЗАЕС»

1. В матеріалах, які надавались ЗАЕС для ознайомлення громаді не врахована ймовірність проходження смерчу, яка в 6 раз вища за рекомендовану МАГАТЕ.

В матеріалах звіту «Отчет по периодической переоценке безопасности энергоблоков № 1, 2 ОП ЗАЭС. Комплексный анализ безопасности энергоблока №1» 21.1.59.ОППБ.00 інформацію щодо врахування смерчу наведено у розділі «Зовнішні події».

Консервативно розрахована сумарна річна частота виникнення смерчів в районі розташування ЗАЕС складає $5.58 \cdot 10^{-6}$ 1/рік, що перевищує встановлений в НП 306.2.162-2010 критерій відсіву подій (10^{-7} 1/рік). Таким чином експлуатуюча організація була зобов'язана проаналізувати на детальному рівні наслідки проходження смерчу і його вплив на енергоблок та споруди майданчика ЗАЕС. Це було зроблено детерміністичними та ймовірнісними методами. Було проведено аналіз впливу смерчу на енергоблок для різних станів: для стану номінального рівня потужності, для стану зниженого рівня потужності та стану зупинки.

В результаті проходження смерчу через майданчик ЗАЕС можуть бути пошкоджені будівлі, в яких розташовані системи безпеки та системи нормальної експлуатації. Також проходження смерчу може вплинути на елементи систем охолодження, до яких відносяться бризкальні басейни. Відмова бризкальних басейнів може статися через дію смерчу на відкриту водну поверхню з подальшим можливим виносом води із басейну.

Проходження смерчу через майданчик ЗАЕС може викликати втрату електропостачання внаслідок обриву дротів, що з'єднують енергоблок з ВРУ-750 або резервні трансформатори з ВРУ ЗаТЕС внаслідок вітрового тиску на дроти, ізолятори та опори ліній електромереж.

Для комплексної оцінки впливу смерчу було використано інтегральну ймовірнісну модель, яка враховує поточний стан енергоблоку та враховує вхідні статистичні дані за частотами виникнення ВПА та показники надійності обладнання станом на 31.12.2012.

Згідно з НП 306.2.141-2008 «ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ БЕЗПЕКИ АТОМНИХ СТАНЦІЙ» кількісним критерієм безпеки для діючих енергоблоків АС є:

- неперевикнення оцінного значення частоти важкого пошкодження активної зони (ЧПАЗ), що дорівнює 10^{-4} на реактор за рік.
- неперевикнення значення частоти граничного аварійного викиду (ЧГВ) радіоактивних речовин у навколишнє природне середовище для діючих АС установлюється на рівні не більше ніж 10^{-5} на реактор за рік.

В результаті кількісної оцінки вихідних подій пов'язаних з впливом смерчу на енергоблок для всіх станів РУ було отримано наступні показники:

Найменування впливу	Вклад в ЧПАЗ, 1/рік	Вклад в ЧГАВ, 1/рік
Смерчі в стані номінального рівня потужності	5.03E-07	5.03E-07
Смерчі в стані зниженого рівня потужності та стану зупинки	7.05E-07	7.05E-07

Спираючись на результати аналізу впливу смерчу, а саме на кількісні показники, наведені у таблиці, можна зробити висновок про те, що проект енергоблоку, технічні засоби та адміністративні заходи із захисту споруд, систем та елементів, забезпечують надійний захист енергоблоку від впливу смерчу.

2. Запорізька АЕС збудована на довгоживучому розломі, де постійно йдуть тектонічні процеси, від чого свого часу дали крен перший та третій енергоблоки. Всі про це добре знають. Їх звісно за дідівським методом пригрузили з протилежного боку і вони вирівнялись. Але що буде завтра – ніхто не знає.

Детально тектонічна будова та геодинамічні умови майданчика Запорізької АЕС вивчались в рамках додаткових досліджень сейсмічності майданчика і району ЗАЕС, які виконувались з 2011 до 2014 року для обґрунтування продовження терміну експлуатації станції. Дослідження виконувались провідними вітчизняними науковими організаціями (Інститут геофізики землі НАН України, Придніпровська державна академія будівництва та архітектури) з залученням експертів та фахівців США, Росії, Чехії. Матеріали досліджень пройшли державну та міжнародну експертизи ядерно-радіаційної безпеки та узгоджені Держатомрегулювання України.

За отриманими в ході цієї роботи геолого-геофізичними і геодезичними даними тектонічно активних на сучасному етапі порушень, що проходять під основними спорудами, та які могли вплинути на крени реакторних відділень блоків №№1, 3, не виявлено.

Причиною кренів будівель реакторних відділень №1 і №3 стали прошарки суглинків у товщі четвертинних пісків на глибині до 12,0 м, що характеризуються нерівномірною стисливістю, а також нерівномірні навантаження в період будівництва.

Реалізація заходів зі стабілізації кренів у 2012 році шляхом додаткового привантаження дозволила зменшити величини кренів з подальшою тенденцією до вирівнювання. Зараз виконуються постійні спостереження за роботою основи реакторних відділень №1 і №3 за датчиками кренів та геодезичними високоточними методами.

Для контролю геодинамічної небезпеки майданчика ЗАЕС створено геодинамічний полігон (25 км зона), де з 2012 року проводяться довгострокові моніторингові геолого-геофізичні, геодезичні та сейсмологічні спостереження.

3. В екологічному контролі, що виконується лабораторією ЗАЕС, не враховані гідробіологічні показники.

Згідно чинного природоохоронного законодавства України, вимоги про наявність гідробіологічної лабораторії на енергооб'єктах (в т.ч. атомних станціях) не передбачено. У разі необхідності ВП ЗАЕС залучає спеціалізовані організації.

На Запорізькій АЕС згідно з «Регламентом непрерывной продувки водоема-охладителя ОП «Запорожская АЭС» в Каховское водохранилище» передбачені наступні види контролю водного об'єкта:

- гідрохімічні;
- санітарно-гігієнічні;
- радіологічні.

Згідно Постанови КМУ №1100 від 11.09.96 р. «Про порядок розроблення і затвердження нормативів гранично допустимого скиду забруднюючих речовин та перелік забруднюючих речовин, скид яких нормується» ЕХЛ виконує хімічний контроль за 26 показниками.

Радіологічний контроль виконує лабораторія зовнішнього радіаційного контролю ЦРБ.

Санітарно-гігієнічний контроль веде Державний заклад «Запорізький обласний лабораторний центр» Енергодарський міжміський районний підрозділ (ДУ «Запорізького ОЛЦ ДСЕСУ»).

Рівень токсичності визначає ТОВ «Екотест» м. Запоріжжя.

Відповідно до Природоохоронної програми ДП «НАЕК «Енергоатом», в 2012 році, НАН України Інститутом Гідробіології (головною організацією України з гідробіологічних досліджень океанографії, морів річок і водойм) було виконано: «ПРОВЕДЕННЯ ОБСТЕЖЕННЯ СТАВКА-ОХОЛОДЖУВАЧА, СИСТЕМ ОХОЛОДЖЕННЯ І ТЕХНІЧНОГО ВОДОПОСТАЧАННЯ З МЕТОЮ ПІДГОТОВКИ МАТЕРІАЛІВ ДЛЯ РОЗРОБКИ «РЕГЛАМЕНТУ ГІДРОБІОЛОГІЧНОГО МОНІТОРИНГУ ВОДОЙМИ-ОХОЛОДЖУВАЧА, СИСТЕМ ОХОЛОДЖЕННЯ І СИСТЕМИ ТЕХНІЧНОГО ПОСТАЧАННЯ ВП ЗАЕС».

В 2015 году Дніпропетровським Державним аграрно-економічним університетом було проведено обстеження біоперешкод в системі технічного водопостачання ЗАЕС і рекомендації для їх мінімізації.

Також роботи з проведення гідробіологічного моніторингу ставка-охолоджувача в районі розташування АЕС виконує і має всі необхідні дані Інститут Гідробіології НАН України на замовлення зацікавлених організацій.

4. Створивши для всього регіону, особливо для мешканців с. Водяне, своєрідну грязеву долину, площею більше ніж 1500 га (це ставок-охолоджувач, бризкальні басейни, градирні, канали та інше) постійно йде фільтрація радіоактивної суміші зі шламонакопичувачів та ставка-охолоджувача в підземні водоносні горизонти, з яких п'ють воду насамперед жителі с. Водяне і с. Мічуріна.

На території розміщення ВП ЗАЕС поширений водоносний комплекс верхньочетвертинних алювіальних відкладів.

ВП ЗАЕС протягом двадцяти років проводить постійний моніторинг підземних вод четвертинного комплексу, які є основним джерелом водопостачання м. Енергодар та прилеглих сіл.

Для виконання моніторингових робіт у зоні впливу ЗАЕС обладнана мережа спостережних свердловин глибиною до 25,0 м. Кількість спостережних свердловин на сьогоднішній день становить 451 шт., (в тому числі обладнані створи спостережних свердловин, орієнтовані в напрямку від шламонакопичувача і ставка-охолоджувача до с. Водяне, див. схему).

Постійно, згідно з програмою, затвердженою органами екологічного контролю, виконуються спостереження за рівнем і температурою підземних вод, відбираються проби підземних вод для визначення хімічного складу та радіаційного стану.

Детальна характеристика гідрогеологічного, гідрохімічного і радіологічного режимів підземних вод наводиться у щорічних звітах за результатами стаціонарних гідрогеологічних спостережень за підземними водами ділянки локального моніторингу Запорізької АЕС, які надсилаються до Департаменту екології при Запорізькій облдержадміністрації.

Класифікація підземних вод за хімічними компонентами за весь період спостережень не змінилася.

Гідрохімічна і радіологічна обстановка на ділянці спостережень характеризується стабільністю.

В спостережних свердловинах, розташованих на ділянці, що прилягає безпосередньо до ставка-охолоджувача з боку с. Водяне, показники якості води за гігієнічними та екологічними критеріями відповідають 2 і 3 класу – «вода добра й задовільна, прийнятна якість води» (відповідно до вимог ДСТУ 4808:2007 «Джерела централізованого питного водопостачання. Гігієнічні та екологічні вимоги щодо якості води і правила вибирання»).

5. Гинуть насадження заказника «Водянські кучугури» від обледеніння крапельним віднесенням з бризкальних басейнів в зимовий період.

Так, при роботі гідротехнічних споруд в зимовий період іноді виникає явище обледеніння, яке розповсюджується на відстані 200-300 метрів від підвідного каналу. Багаторічні спостереження показують, що ніяких фатальних наслідків для рослин це явище не несе і нема підтверджень негативного впливу обледеніння на насадження заказника «Водянські кучугури».

6. Мешканці населених пунктів зони спостереження не мають ніяких соціальних гарантій, хоча б часткової компенсації ризику проживання поряд з шістьма, як на мене, атомними бомбами, а також сховищем відпрацьованого ядерного палива. Той Закон який був свого часу ухвалений щодо компенсації ризиків населенню і послідує постанови уряду виписані таким чином, якщо хтось їх читав, що кошти можна закатати тільки в асфальт згідно їх рекомендаціям і при цьому половину вкрати. Тобто ми не бачимо ніякої віддачі від цих коштів, абсолютно.

Чинне українське законодавство закріплює право населення територій, де розміщені ядерні установки (зокрема, енергоблоки АЕС), на соціально-економічну компенсацію ризику їхньої діяльності.

Кошти від збору на соціально-економічну компенсацію ризику населенню, яке проживає в зоні спостереження, спрямовуються у вигляді субвенції із спеціального фонду Держбюджету України в спеціальні фонди обласних, районних, міських бюджетів та бюджетів монофункціональних міст-супутників підприємств атомної енергетики. Розпорядниками коштів є державні органи влади населених пунктів зон спостереження АЕС.

Згідно з чинним законодавством, кошти мають бути спрямовані на будівництво, реконструкцію, капітальний і поточний ремонт об'єктів спеціальної соціальної інфраструктури. Мінрегіон є головним розпорядником коштів субвенції з Державного бюджету місцевим бюджетам на фінансування заходів соціально-економічної компенсації ризику населенню, яке проживає на території зони спостереження.

У 2002 році Національна комісія регулювання електроенергетики України встановила 30% знижку для населення, яке проживає в 30-кілометровій зоні атомних електростанцій (Постанова НКРЕ від 10.03.99 р. № 309).

Ця пільга діє і сьогодні.

7. У нас в с. Водяне відсутні пункти збору при евакуації, евакуаційні дороги намальовані тільки на папері.

Порядок організації проведення евакуації встановлений Постановою КМУ №841 від 30.10.2013 р., відповідно до якої організація проведення евакуації покладається на місцеві держадміністрації та органи місцевого самоврядування. Ними створюються евакооргани (евакуаційні комісії, збірні евакуаційні пункти), розробляється план евакуації населення, визначаються маршрути евакуації і проводяться інші заходи.

8. Для жителів зони спостереження треба відпускати електроенергію за собівартістю, ну хоча би за ціною, за якою Енергоатом продає електроенергію в енергоринок.

Згідно з підпунктом 6 пункту 6 Положення про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП), затвердженого Указом Президента України від 23 листопада 2011 року № 1059/2011, встановлення цін (тарифів) на електричну енергію, тарифів на її передачу та постачання є функцією НКРЕКП.

Пріоритетним завданням вдосконалення державної політики в електроенергетиці є приведення тарифів на електричну енергію для населення та інших споживачів, для яких застосовуються знижені тарифи на електроенергію, до економічно обґрунтованого рівня, що дозволить скоротити обсяги перехресного субсидювання в електроенергетиці.

Варто зазначити, що Урядом схвалено Програму діяльності Кабінету Міністрів України, якою передбачено ліквідацію крос-субсидій та встановлення ринкових тарифів в енергетиці.

Зниження тарифів на електроенергію для споживачів зони спостереження атомних електростанцій порушить існуючий порядок ціноутворення в Оптовому ринку електроенергії, призведе до збільшення оптової ціни на електроенергію та, таким чином, до додаткового цінового навантаження на інших споживачів України (промислові та сільськогосподарські підприємства, споживачі бюджетної сфери, малий та середній бізнес тощо), втрати конкурентоздатності вітчизняного товаровиробника.

1. Скільки за тридцятирічний період експлуатації Запорізької АС було проведено на державному рівні за державні гроші медичних досліджень за фактом впливу атомної станції на навколишнє середовище, зокрема, на здоров'я людини?

Державна Санепідслужба Кам'янсько-Дніпровського району постійно проводить радіаційно-гігієнічний моніторинг, вивчає можливий зв'язок показників здоров'я людей з радіаційною обстановкою регіону.

Основними її завданнями з дотримання радіаційної безпеки є:

- контроль за станом радіоактивності продуктів харчування і об'єктів навколишнього середовища, а також радіаційний моніторинг в районі розміщення Запорізької АЕС;

- контроль за станом радіаційної безпеки персоналу та попередження радіаційних аварій на підприємствах і в установах, де використовуються джерела іонізуючого випромінювання;

- контроль за променевими навантаженнями пацієнтів при проведенні рентгенологічних процедур.

Виконання зазначених завдань реалізується в рамках «Програми захисту населення Запорожской области от действия ионизирующих излучений на 2011-2015 годы», яка була підготовлена обласною санепідстанцією та затверджена рішенням обласної Ради №8 від 23.12.2010 року. На її основі 18 березня 2011 року на сесії К-Дніпровської районної Ради була прийнята відповідна регіональна програма, розроблена фахівцями відповідних служб в т.ч. і райсанепідстанції. Основними її завданнями, які входять в компетенцію санепідслужби, є «удосконалення радіаційного моніторингу довкілля, зміцнення та підтримка бар'єрів радіаційної безпеки, інформування населення про радіаційний стан довкілля та якість продуктів харчування та ін.».

Співробітниками СЕС щодня, протягом більш ніж 25 років, проводяться заміри потужності експозиційної дози гамма-випромінювання на місцевості в м. Кам'янка-Дніпровська (вона становить 7-10мкР/год), а також щотижневі заміри в населених пунктах району. Наприклад, в с. Н-Водяне вона становить 12-16 мкР/год, селах Дніпровка, Іванівка, Водяне - 10-12 мкР/год, с. В.Знам'янка - 12-14 мкР/год, м. Энергодар - 11-12 мкР/год.

Слід зазначити, що на даній місцевості рівні зовнішнього гамма-фону не є якоюсь постійною величиною, а змінюються в залежності від багатьох факторів, в т.ч. погоди, пори року. У зимовий час при наявності снігового покриву, фон може істотно зменшуватися.

Досліджуються також основні продукти харчування, які входять до раціону населення: хліб, м'ясо, молоко, риба, овочі, фрукти і питна вода.

Переважаючими продуктами в раціоні харчування є молоко, картопля, хліб. Основними дозоутворюючими продуктами раціону є вода і риба. Для кожного виду продуктів, які споживаються людиною в їжу, в 2006 році введено в дію Державні гігієнічні нормативи «Допустимые уровни содержания радионуклидов Стронция-90 и Цезия-137 в продуктах питания и питьевой воде» (спостерігають саме за цими елементами, оскільки вони вважаються найбільш небезпечними в радіобіологічному відношенні).

Результати дослідження проб, відібраних санепідслужбою в Кам'янсько-Дніпровському районі в 2015 році представлені в таблиці 1. До відома: одиниця обліку - 1 Беккерель, тобто 1 радіоактивний розпад в секунду. Як видно з таблиці, вміст радіоактивних речовин в основних продуктах харчування значно нижчий від нормативних значень.

Таблиця 1

Результати радіохімічних досліджень проб, відібраних в Кам'янсько-Дніпровському районі в 2015 році.

п/п	Найменування проб	2015		Норматив	
		Стронцій – 90 Бк/кг, л	Цезій 137 Бк/кг, л	Стронцій – 90 Бк/кг, л	Цезій 137 Бк/кг, л
	Вода Каховського водосховища	0,027	0,004	Не норм.	Не норм.
	Молоко	0,04	0,05	100	20
	М'ясо свинина	0,06	0,07	200	20
	М'ясо яловичина	0,11	0,13	200	20
	Хліб 1с.	0,06	0,04	20	5
	Риба:				
	карась	0,5	0,7	150	35
	тарань	0,5	0,66	150	35
	Капуста	0,05	0,06	40	20
	Яблука	<0,28	<0,6	70	10
	Ґрунт	8,6	9,7	Не норм.	Не норм.

Доза опромінення населення району за рахунок сумарного надходження цезію-137 і стронцію-90 з харчовим раціоном склала 0,003 мЗв.

З 2014 року в лабораторії Енергодарського підрозділу ДУ «Запорізький обласний лабораторний центр МОЗУ» працює радіологічний прилад «Комбінований спектрометр енергії бета-гамма випромінювання СЕ-БГ-01-«АКП»-150-63», який був придбаний за підтримки енергетичної компанії ДТЕК «Дніпроенерго» і міської ради. Він використовується для комплексного вирішення завдань радіаційного контролю та радіаційного моніторингу в продуктах харчування, воді, сільськогосподарській продукції, будівельних матеріалах і інших пробах навколишнього середовища міста і району.

На цьому приладі в 2015 році були досліджені 4 проби питної води, 6 проб овочів, 2 проби м'яса, 2 проби молока. Радіоактивність у всіх пробах не перевищувала допустимі рівні.

Людина може зазнавати досить високих рівнів радіаційного впливу і при рентгенодіагностиці. Лікарі, які призначають цей вид обстеження, пам'ятають про небезпеку впливу рентгенівського випромінювання на статеві залози і червоний кістковий мозок, що володіють високою радіочутливістю. Тому рентген-обстеження органів черевної порожнини, нирок, попереку призначають суворо за

показаннями і тільки по направленню лікаря. Для додаткового захисту пацієнта використовують гумові просвинцьовані фартухи, накладки та інші засоби.

При цьому навантаження за видами дослідження на 1 особу населення району не перевищує середньообласних показників. Середньозважена величина дози опромінення населення району за рахунок рентген-діагностики - 0,35 мЗв (при середньообласному показнику - 0,95 мЗв).

Працівниками держсанепідслужби вивчаються і дози опромінення, що одержує населення в приміщеннях, в яких воно проживає, за рахунок зовнішнього гамма-опромінення та внутрішнього опромінення Радон-222. Виявляється, що вміст цього газу, який є випромінювачем альфа-частинок, що надходить в зону дихання людини з будівельних матеріалів і ґрунту найбільший в будинках з саману - 290 Бк/м³ приміщення, менший - з цегли (64,3 Бк/м³) і найменший - в панельних - 21,7 Бк/м³. Тому рекомендуємо жителям району при покупці будівельних матеріалів, що містять природні радіонукліди (цегла, шлакоблок і ін.), а також виробів з деревини (згідно гігієнічних нормативів і цей вид продукції нормується на вміст радіонуклідів), цікавитися у продавця наявністю сертифікату радіаційної якості.

Середньозважена величина дози опромінення населення за рахунок перебування в приміщеннях склала 3,3 мЗв, причому 85% цієї дози склала доза, отримана за рахунок Радону-222.

Розрахунки показали, що загальна доза опромінення населення району склала 3,78 мЗв, в тому числі: за рахунок перебування в приміщеннях - 3,3 мЗв, за рахунок рентгенівських досліджень - 0,35 мЗв, 0,003 мЗв за рахунок харчування і 0,13 мЗв - за рахунок перебування на вулиці.

Наведені розрахунки свідчать про те, що головною складовою виникнення віддалених негативних ефектів - онкологічних і генетичних захворювань - є природний Радон-222.

Основними факторами опромінення є перебування в приміщеннях - 60,7% і рентгенівські дослідження - 17,5%, а радіаційний фактор АЕС, що впливає на радіоактивність продуктів харчування і зовнішній гамма-фон, в сумі склав всього 0,1% загального опромінення, що збігається з літературними даними з опромінення населення в цілому по Україні. Результати розрахунків представлені в таблиці 2.

Таблиця 2

Дози опромінення населення Кам'янсько-Дніпровського району

Фактор опромінення	Доза (мЗв)
Перебування в приміщеннях	3,30
Рентгенівські дослідження	0,35
Харчування	0,003
Перебування на вулиці	0,13
Всього	3,78

Таким чином, тривале спостереження санепідслужби за радіаційною обстановкою в районі Запорізької АЕС показало, що питома радіоактивність харчових продуктів і води, стан радіаційного фону в Кам'янсько-Дніпровському районі за час роботи Запорізької АЕС практично не змінилися. За даними К-Дніпровської СЕС, вплив АЕС на формування дози радіації, яку одержує населення,

становить всього 0,1% від загального числа дозоутворюючих факторів (звичайно, це при врахуванні нормальної, безаварійної роботи станції).

Оскільки відсутній вплив АЕС на здоров'я населення, то викликає сумнів доцільність проведення медичного дослідження «за фактом впливу атомної станції на навколишнє середовище, зокрема, на здоров'я людини».

2. Коли буде прийнятий документ, який на законодавчому рівні закріпить статус 30-км зони спостереження?

Такий документ вже існує. Документом, що визначає розмір зони спостереження (не обов'язково 30 км), є «**Вимоги щодо визначення розмірів і меж зони спостереження атомної електричної станції**». НП 306.2.173-2011 (Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 24 листопада 2011 р. за №1343/20081).

Розмір зони спостереження вибирається виходячи з того, що на кордоні і за межами зони спостереження повинні виконуватися наступні умови:

- ефективна доза менше 50 мЗв;
- еквівалентна доза в щитовидній залозі у дітей менше 50 мЗв;
- еквівалентна доза в щитовидній залозі у дорослої людини менше 200 мЗв;
- еквівалентна доза в шкірі менше 500 мЗв.

В даний час діє розмір зони спостереження складає 30 км.

1. Питання стосовно фірми «Фаворит плюс» - фірма з одним працівником?

Фірма «Фаворит плюс» дійсно в минулому кілька разів виграла тендери на постачання своєї продукції на Запорізьку АЕС, але виграла у повній відповідності до діючого вітчизняного законодавства. На жаль, діюча в Україні процедура проведення конкурсних торгів не дозволяє ефективно відсіювати фірми-однодівки і фірми, які не є дійсними виробничими підприємствами і Запорізькій АЕС знадобилось прикласти максимум зусиль, щоб позбутись послуг цієї фірми. Тож, в даному випадку, Запорізька АЕС – постраждала сторона.

2. Фірма Сєверодонецький «Імпульс» - сумнівна.

Сєверодонецьке науково-виробниче об'єднання "Імпульс" має більш ніж 20-річний досвід роботи та ім'я, відоме далеко за межами України.

Сєверодонецьке НВО «Імпульс» є одним з провідних в Україні підприємств зі створення високонадійних систем контролю та управління для атомної енергетики, залізниці тощо.

В 90-ті роки після розпаду СРСР виникла потреба в національному виробнику автоматизованих систем управління технологічним процесом (АСУТП) для АЕС України, який зможе супроводжувати експлуатацію, виконувати ремонт та модернізацію відповідного обладнання. Таке завдання було поставлене провідним підприємствам України, які спеціалізуються в цій галузі: «Сєверодонецьке науково-виробниче об'єднання «Імпульс», «НВП «Радій», «Хартрон», ХПЗ ім. Шевченка тощо.

Одним з розробників та виробників обладнання АСУТП є «СНВО «Імпульс». Підприємство з 1956 року займається розробкою, виробництвом, впровадженням та супроводом складних програмно-технічних комплексів (ПТК) АСУТП не тільки для атомної, але й для аерокосмічної, теплової, хімічної, нафтогазової, оборонної галузей промисловості. Слід зазначити, що згідно проекту АСУТП для енергоблоків АЕС з ВВЕР-1000 в 80-ті роки використовувалось обладнання виробництва «СНВО «Імпульс»: керуюча обчислювальна система та верхній рівень системи внутрішньореакторного контролю.

Сьогодні ПАТ «СНВО «Імпульс» - один з провідних виробників АСУТП не тільки в Україні, але й у світі. На сучасному високотехнологічному підприємстві працюють майже 900 чоловік. Площа виробництва – більше 30 000 м², річна потужність виробництва – 1500 шаф сучасних ПТК, які за своїми характеристиками не поступаються сучасним світовим брендам Westinghouse, Siemens, Skoda JM, не кажучи вже про обладнання російських виробників.

Компанія постачає АСУТП не лише для НАЕК «Енергоатом», а й на АЕС Словаччини, Болгарії, Вірменії, РФ. На базі розробок СНВО «Імпульс» випущено понад 20 тис. систем контролю та управління. Всі вони впроваджені на теренах колишнього СНД, в Болгарії, Угорщині, В'єтнамі, Індії, Китаї, Словаччині, Чехії, Фінляндії, Японії. Ряд систем виготовлено та впроваджено за контрактами з Єврокомісією та ЄБРР за програмами TACIS та INSC.

Скалецький А.Т. – помічник народного депутата Бандурова.

1. Місто не отримало ніякої компенсації за ССВЯП. Питання з ЦСВЯП не вирішується і сюди скоро почнуть звозити ВЯП з інших АЕС?

Експлуатація ССВЯП здійснюється під контролем представників МАГАТЕ, Держінспекції з ядерної безпеки на ЗАЕС, інспекторів служби відомчого нагляду і пожежної безпеки ВП ЗАЕС.

Умова, що на промайданчику ЗАЕС буде зберігатися тільки паливо з енергоблоків самої станції, обмовлена в вимогах ліцензії серії ЕО №000196, виданої Держатомрегулювання України експлуатуючій організації ДП «НАЕК «Енергоатом» на право здійснення діяльності на етапі життєвого циклу «експлуатація ядерної установки ВП «Запорізька АЕС».

1. У комплекс заходів щодо забезпечення безпеки населення 30 км зони входить в тому числі і оповіщення населення про позаштатні ситуації і випадки евакуації. Енергодар забезпечений телебаченням і гучномовцями. Кам'янка-Дніпровська і район не мають ні гучномовців, ні ревунів, і телебачення запорізького теж не мають. В наявності тільки дротове мовлення в кількості 1 200 штук на 40 000 населення району, і ті знаходяться в руках «Укртелекому». Чи є в планах відновлення системи оповіщення, в тому числі дротового мовлення. Якщо немає - прохання включити в плани робіт.

Відповідно до вимог п.18 «Положення про організацію оповіщення і зв'язку у надзвичайних ситуаціях», затвердженого ПКМУ від 15.02.1999 р. №192 в ВП ЗАЕС за власні кошти створена спеціальна система оповіщення, яка дозволяє з робочого місця НС АЕС передавати сигнал «Увага всім!» і сигнали оповіщення на території АЕС, її проммайданчика і в м. Енергодар, а також оповіщення територіальних органів цивільного захисту і надзвичайних ситуацій. Оповіщення населення в 30-км зоні спостереження АЕС здійснюється оперативним черговим відповідного територіального органу цивільного захисту і надзвичайних ситуацій. Вирішення даного питання знаходиться в компетенції місцевих органів самоврядування.

Системи оповіщення в населених пунктах 30-км зони спостереження АЕС можуть створюватися місцевими органами самоврядування за рахунок коштів спецфонду Держбюджету, які платить ДП «НАЕК «Енергоатом» у вигляді збору на соціально-економічну компенсацію населенню відповідно до вимог Закону України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку».